

V tiskarni, letetek in sloboto
baj in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vsa leta 8 gl. — 1.
za pol leta . . . 4 . . . —
za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .

Po pošti:
za vsa leta 10 gl. — 1.
za pol leta . . . 5 . . . —
za četrt leta 2 . . . 60 . . .

Vredništvo in opravištv
v na stolnem trgu (Dom-
platez) his. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:
Za navadno dvostopno-
vrsto se plačuje
6 kr., če se natisne ikrat
5 kr., če se tiska žkrat
4 kr., če se tiska škrat,
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.
Za vsak tisek je plačat-
stolek (štampelj) za 30 k.
Rokopisi se na vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 73.

V Mariboru 24. junija 1869.

Tečaj II.

Vabilo na naročbo.

V kratkem se prične novo četrletje. One p. n. naročnike „Slov. Naroda“, katerim do tje naročnina poteče, prosimo, naj jo o pravem času ponové, da ne pride nered v razpošiljanje. Kdor bi se prekasno naročil, ne mogli bi mu več ustrežati s prejšnjimi listi, ker nam velika denarna škoda, katero imamo pri „Slov. Narodu“, ne dopušča tiskati več iztisov, kakor je naročenih. Novci se najbolje in najceneje pošiljajo po poštnih nakaznicah (postamweisung) in pristavljamo, da znaša četrletna naročnina 2 gold. 60 kr.

Vsem dosedanjim žrtvam kljubu smo si priskrbeli novih delalcev in dopisnikov, tako da nam bo mogoče zadostiti vsem tirjavam, ki se morejo staviti do slovenskega lista, ki v sedanjih časih izhaja samo trikrat na teden. Prinašali bomo kakor do zdaj vodne članke, ki bodo brez strahu vsestransko tolmačili naše politično razmerje, v dopisih bomo podajali bralcem najnovejše dogodbe na slovenskem in avstrijskem svetu, „Listek“ se nam bo obogatil in nam je med drugimi znani humorist g. dr. Zarnik obljubil, da bo v „Slov. Nar.“ listku nadaljeval svoje toliko priljubljene „originalne iz domačega življenja“; s kratka, naša skrb bo, da ponudimo Sloven-
cem list vreden in dostojen; na Slovencih pa je, ali nas hočejo podpirati v našem početju, ki tirja od nas tolikega požrtovanja, ali pa hoté dopustiti, da se kedaj še volja spolni našim nasprotnikom, ki nam že konec ne le voščijo, ampak tudi javno prerokujejo.

„Slovenski Narod“ bo svojo dolžnost storil, naj jo stori tudi slovensko občinstvo!

V Mariboru konec junija meseca 1869.

Lastniki in vredništvo.

Pisma slovenski mladini.

II.

Vseh različnih potov, po katerih se zdravje in krepost telesa pospešuje in pomnožuje, popisovati ni moj namen. Komur izmed mladenčev je mar, o tem se temeljito poučiti, temu priporočam neprecenjeno delo naše literature, Prelogovo „Makrobiotiko“, ktera je kakor vstvarjena za poduk naši mladini. Koliko mladenčev tava v popolni tmi o tem, kar život tirja, da se zdrav ohrani! V nobeni šoli se ne dá tako na tenko povedati, kako pogubno je nespametno ravnanje pokvarjenih in zavedenih mladenčev, kakor v tej knjigi, in zato jo še enkrat vsakemu naših mladenčev, ki se hoče od grdobe sveta neoskrunjen ohraniti, tako rekoč kakor za popotnico črez življenje gorko priporočam.

Listek.

K. Havliček Borovský.

Rusko.

(Dalje.)

Dostojništvo vojniško je povse druge vrste, razločuje se od dostojnikov drugih vojsk tem, ka večina ruskih častnikov so ljudje samostalni, posedujoči svoja lastna imanja, ka ne služijo za plačilo, nego samo nekoliko let za skušnjo in za to, da bi si prislužili neko dostojnost, na kar običajno stopajo iz službe in žive na svojih imanjih kot pomeščiki. Dostojništvo rusko je poprek najčislanejši stan v deželi, omikan, svobodomiseln in uljudnega ponašanja, ne deleč se kot vlastna kasta od drugih državljanov. Z vojniki ravnaajo ruski častniki mnogo prijazneje, nego li kde indi, za to pa tudi velika udanost in srčnost k častnikom od strani vojništva. Na Ruskem se ne nahaja nikder kakša zavist med vojaštvom in ljudstvom, ljudje ljubijo in cenijo vojaka, a vojak se ne čisla za nič boljšega, nego li drugi državljani; odlična lastnost ruske vojske je rodoljubje, zavednost ruska in sočutje za čast in slavo svojega naroda. Vrablji že čivkežje po nastanih ali slemenih, ka se po vseh evropskih deželah izlasti pri Nemcih stalno graja in zasramuje ruski narod kamor v knjigah tamo po novinah - o vsaki priliki: ruska vlada, čije velika državniška urnost se nekati ne more, nehava ta zasramočenja prestavljati v ruske časnike, in lahko si mislimo in razvedrimo, s koliko zavistjo in mrzostjo gleda Rus na ostalo Evropo, od ktere o sebi ne sliši nič druga, nego li grajo, zaničevanje in zavržbo. Kdo bi dvojil, ka car ume ta čut ruski proti Evropi rabiti na svojo korist? „Za vsak ta grajavni sestavek razrušimo vam svoj čas jedno mesto, a za vsako grajavno knjigo vzememo vam jedno pokrajino!“ slišal sem po prebranji nekega takih prevodov v gostilnici upaljeno mislijo vzklíknoti ruskega častnika.

Posedno plemstvo (pomeščiki) je mnogoštevilno, ker na Ruskem blizherodstvo ali majorati niso običajni, in imanja se dele, a večina plemskih imanj je sestavala samo iz ene vesi. Vsak urednik ali uredniček si je gledal za svojega vezirstva nakopičiti malo istino, da bi si mogel kupiti konči

Moj namen je samo ta, s političnega ozira pokazati, čemu se nam je treba izogibati, in kaj moramo storiti, da si telo okrepimo in da tako tudi k večji kreposti celega naroda pripomagamo. Zato hočem samo nekterih sredstev omeniti, ki h temu vodijo.

Čisto krivo je, če kdo misli, da se krepost telesa samo s telesnimi vajami pomnožuje. Telesne vaje so popolnoma enostranske in mnogokrat lahko škodujo. Pred vsem drugim je potrebno, da je človeški duh ugodno razpoložen. To je se vé da težko dosegati, ker dušnih čvstev in razpoloženj človek nima lahko v svoji oblasti, or slaba od okolnosti močno odvisna stvar. V tem oziru se dá samo s potrpljivostjo in s premaganjem samega sebe kaj opraviti. Pa ravno v tej zadevi mora slovenska mladina sama pritrđiti, da je ravno ona v najnovejših časih najmenj ugodno v duhu razpoložena. Jaz sem si popolnoma svest, da me bodo eni glasovi preupili ter dejali: „Zdaj, ko se celo priletnim možem žolč izliva, ko celo sivčkom in slabim starčkom kri po žilah od nevolje vreje, tirja se od nas mladih, naj smo mirni, naj smo krotke ovce, naj smo v duhu ugodno razpoloženi. Tega ne moremo; saj kri ni voda!“ — Ali lahko ali ne lahko, vse eno; k zdravju je gotovo potrebno in nemogoče tudi ni. V tej reči je kakor v drugih podobnih; zarad večega dobička in boljše bodočnosti mora se v sedajnem trenetju nekaj žrtvovati, zarad večje prihodne kreposti mora se mladina sedaj premagovati in zatajevati. In če mladina pomisli, da jej žolč v sedanjem času le škoduje in se ničesar z njim ne pridobi, da pa jo pozneje odrastlo, na telesu in duhu godno in okrepčano čakajo lepe dobitve političkega, za narod in državo blagonosnega delovanja, med tem ko se zdaj njene slabe moči brez uspeha in koristi trosijo, ter jo lahko v pogubo pahajo, tedaj mislim, bode se naša mladina kolikor mogoče sama premagovala, ter se bode menje togotila, ako nam vse po volji ne gre, prepuščaje skrb in brambo naroda narodnim možem in božji previdnosti.

Naj si naša vrla mladina ne greni preveč življenja! Mladost je doba veselja. Kako krasen pogled nam daja zdravi, čili in veseli mladenec! Zdrav obraz, čisto oko, krepka in ravna postava, bister um, voljna pamet, trdna volja in sladki posmeh okroženih lic! Kteri mladenec si ne bi želel teh vilinskih darov? Nasproti pa je podoba nenravstvenega, togotnega, nezadovoljnega in čemernega mladenča prežalostna, da bi jo tu opisoval. Tedaj vesela, zdrava mladost — bodi geslo naši mladini; tako tirja zakon prirode, tako si jo misli tudi prosti slovenski narod. Geslo mladini bodi: „Dajmo žalosti slov!“

Kader je duh prav razpoložen, tedaj tudi vsako delo bolj izpod rok gre; čemerneju je vse na poti. Tako tudi telovadba le tedaj koristi, kader je duh prav vstvarjen. Kar se telovadbe tiče, je ona za duhom gotovo prvo sredstvo, ktero dela in ohranjuje teló zdravo. Telovadbi namen je: telo vsestransko ukrepiti in je duhu kakor voljno orodje pripraviti. Zato bodi vse odstranjeno, kar je preumetno, kar moči preveč napinja, ali kar je

maličko vesničko, ter večer svojih dni preživeti kot ruski bárin (gospodin). Vse to ima sedaj sevsema drugo lice, kar je robstvo sloba vzelo.

Motil bi se, kdo bi mislil, ka na Ruskem bivajoči tujci, katerih je zelo dosti od vseh evropskih narodov, največ Nemcev, posebno marljivo pospešujo in širijo svobodomiselnost; nikar, nasprotno se mora priznati, ka jih večina namreč so ljudje jako priprosteja in dobičarskega mišljenja, kteri se z daleč priklanjajo vsaki kopejki, vsakemu grošu in so le zato prišli na Rusko, da bi si mošnje vsaki in obilno naphali. Od take bire pritepenecv še je malo svobodstva došlo na svet. Ti tujci so prepostoma najhujši nastroj samovoljstvu, tako postavimo so inozemski poveljniki ravno najpodlejši in najslužebnejši, kar velja v isti meri o urednikih.

Rusko v vsakem oziru krepko napreduje, učilnice se nagloma množe, vseučilišča, 9 jih je, obiskujo se marljivo, modrišče petrogradsko skrbno dela dobivajoče polagoma rusko suknjo, parobrodi se splavavajo, železnice preprezujo državo, trgovina evete na zvun, notranja uprava se tako prilično urejuje, ka že skoro preseza kdekako ustave.

Navedlo se je nekoliko podatkov na razjasnilo, da krivo ne sodimo, kakor smo dosle bili vajeni srkajoči nazore iz nemških knjig in časnikov, svojih mogočnih severnih bratov, imajoči je za medvede, volkove in Bog zna kako divjazen nalik zavistnim Nemcem in nemškim židovom.

Naposled bodijo pristavljene znamenite besede nekega Jugoslovana tako-le se glaseče: „Sovražnik sem in protivnik vsega samovoljstva in branil bodem do poslednje kaplje pota ustavo: ako pa se nikakor ne bi mogel ubraniti samovoljstva, najmilejše mi je samovoljstvo rusko.“

Vojska.

Dve moči se na svetu nestanoma srečavati, pravo namreč in nasilje (sila), često ste tako mnogovrstno združeni in vzpet tako v odporu, ka se med njima težko razpozna meja, to je, razloči pravo od sile a sila od prava. Mnogokrat stoji sila zoper pravo a pravo zoper silo, več poti mora sila pomagati k pravu, često vzpet ruši sila pravo.

Vidi se, ka je ves svet le preven boj, krepša moč podira slabšo, ali čí jo in se postavi na njeno mesto; življi se bore med sebo: toplota z

preveč drzno. Razmerje, harmonija bodi telovadbi geslo, kakor je Grekom, znajditeljem telovadbe bila.

Telovadbe ne morem naši mladini dovolj priporočiti. Povsod po Slovenskem naj se vdomači. Ne bodimo slepi in ne prezirajmo njene koristi, ki je obče znana. Takó se spominjam, da so s začetka nekateri Slovenci „sokolske“ vaje nekako začudjeni in z glavami kimáje gledali, kakor da je telovaja nemško našestvo (znajdenje), katero je resnemu Slovencu preotročje. Tega mnenja o telovaji so še nedavno tudi Hrvati bili. Ali promiselni in marljivi Čehi so v tej kakor v drugih rečeh z vsega začetka praktični bili. Oni so imeli edini dobri namen, ktereга telovaja dosega, pred očmi in so vrlega severnega „sokola“ vstvarili in zdaj je vsa Česko-Moravska s „sokoli“ kakor preprežena. Tako je tudi pri nas želeti, da bi se mladina v vsakem večem kraji v sokolsko društvo zedinila. Iz teh družtev bi izvirala krepost posamnih udov in s časoma tudi krepost vsega naroda. Nikar se ne bojmo mnogoterih ovir, ktere bi se morebiti osnovanjem takih družtev od drugih strani delale. Le možato in postavno hoditi, neprenehoma tirjati, in pravica mora končno zmagati.

Še enega dušnega in telesnega krepila naj omenim, namreč v ojaštvu. Po novih zakonih ima Avstrija najmenj deset let popolna kosarna biti; kajti vojačenje je občno in zadeva vsakega, kdor ima dotično starost in sposobnost telesa. Posebno naši učenci se mladini je ta postava nepriznana prišla; ali kakor pri vsaki stvari, tako je tudi tukaj treba, to kar pride in kar se odvrniti ne dá, v svoj čem mogoče več prid obracati. Tudi vojaščina ne bode za okrepčanje našega naroda zastoj, ampak jako koristna, ako se bode naša mladina voljna in pazljiva vojaških vaj vdeleževala. Denašnje vojaštvo je na čisto drugih načelih osnovano kakor nekdanje. Nekdaj je divja sila in moč vladala; denašnji dan se v vojskah samo s promiselnim druženjem telesnih moči in dušnih spretnosti kaj opravi. Zato je sedanje vojaštvo za vse vojake, ki pri vajah tudi na končni namen mnogovrstnih kretanj (evolution), mislijo, v dvojem oziru koristno, prvič ker daje telesu gibčnost, hitrost in krepost, in drugič, ker daje duhu nekakovo preglednost in promiselnost ter tudi voljo trdi in krepča. Takó pa se po času tudi ves narod gledé na gibčnost in krepost života in na promiselnost duha vedno bolj izurja, kar ga dela v silah in nevarnostih pogumnejšega in trdnjšega.

To so v običe načela, kterih se naj naša mladina gledé na krepčanje telesa drži; njih korist za naš narod je vsakemu mislečemu rojaku očitna.

Dopisi.

Iz Ljubljane 20. junija (O turnarski zastavi in o pismih na Janjčem pisanih.) Skrivnost o ščuválnih pismih, ktera bi po „Tagblattu“ iz Ljubljane bila poslana Janjčanom, že ni skrivnost, in tudi je znano, kako se je našla turnarska zastava. Povest o tej stvari čudno sveti v „Tagblattovo“ fabriko, v kateri se porabi vsaka lažnjiva smet, ako je kolikaj upati, da se bode z njo črnilo slovenskega naroda in njegovih zastopnikov lice.

Nekak Zrimšek, odslovljen sodbenj hlapec pod Pajkom, moral je biti na Janjčem, ko so bili turnarji in kmetje v praski med seboj. Kaj je tam delal, pové ta povést sama. Ker je bil v dobri učilnici, ni se čuditi, da si je pridobil izvrstno bister vid in tenek sluh. Res je torej zaslédlil, kam so kmetje skrili turnarsko zastavo, ktera je bila v necem rovu v listje zakopana, ter s to skrivnostjo v srei se je odpótil v Ljubljano, kjer hitro

zimo, svetlo s temo, vlaga s suhočo, trdost z mehkočo; eno odstopa, drugo se stavlja na njegovo torišče, dokler vzpet ne opeša in se ne ogne svojemu prirojenemu nasprotniku. Živalstvo si je tudi med sebo v vedni borbi, slabša postaja žrtva silnejši. V duševnem svetu se čednost hrva z grehom, ljubezen z dobičkostjo: ker pa človek ima v sebi zedinjeno duševno in živalsko bivstvo, javljajo se tudi pri njem obenem tvorni, živalski boji, namreč boji z življi in živalmi, in boji duševni. Nijen človek niti najdivjejši in najlagoši ni celo brez ljubezni, to je vsele ima nekoga, komur vošči; a njen človek tudi najpopolnejši ni povse brez dobiččnosti, ker človek s samo ljubeznijo bi bil tako nepopoln in brezčloveški kakor s samo dobičkostjo brez vse ljubezni. Dobro razmerje teh sebi nasprotnih lastnosti, ljubezni namreč in dobiččnosti, daja pravega in popolnega človeka. Vedeti je, ka dobičkost je skrb za se, a ljubezen skrb za druge.

Da človek brani svoje pravo, dana mu je dvojna moč: moč duševna, razum, kterim more druge prepričati o svojem pravu, in moč telesna, ktero nasilno brani svoje pravo, ako razumovi razlogi ne bi imeli vrednosti. Res to je najkrasnejša stran človeškega življenja, ali človek v najčastnejšem pomenu. Na drugi plati se kaže, ka človek ravno naopačno rabi svoje duševne in telesne moči, razumom svojim namreč išče zvito nekati tuje pravo, telesno močjo trsi se silama je drugim jemati, ako ne more polokavosti. Človek išče drugega človeka nalagati, prevariti, ukaniti in silama oplentiti, in naposled se je tako privadil temu nasilju in lokavosti, ka ju niti ne jemlje za zlo, za brezpravje, uego za čednost. Ponašaje se res svojo zvitostjo in nasiljem nahaja vsele dosti bedakov, kteri čislajo njegovo lokavo in nasilniško brezpravje kot pravo. In kder bi ena teh dveh ljudomornih sester sama obnemogla, prime jo druga pod pazduho, lokavost zakriva nasilje, da bi svet mislil, ka je pravo. Tu smo dospeli na ono torišče, kder ni več razločka med razbojnikom in kraljem Aleksandrom velikim, razlika je samo v menjši rokodelski obširnosti in v menjšem številu tovaruše, rokodelska pravila so sevsema enaka, namreč nasilje. Razbojnik jemlje slabšemu in nbije slabšega, pride li nad njega močnejši, ta umori onega; in Aleksander veliki kakor vsak obladnik jarmil je in plenil slabše narode, ako pa bi bil prispel nad njega silnejši, ne bila bi osoda Aleksandrova druga, nego li njetega razbojnika.

potem neki večer pride v „Perlesovo“ gostilnico. Tukaj zapazi, da med gosti sedi turnar, trgovec g. Gustav Štedri in poprejšnji turnarski prvosednik g. dr. Stöckel. Zrimšek ide k Štedremu in reče: jaz vam prinesem na Janjčem izgubljenno zastavo, ako mi kaj daste. Gosp. Štedri stopi k dr. Štöcklu, ter mu pové vse to. Turnarski prvosednik vpraša, kako se ta človek zove, česar Štedri ni vedel. Ker mu nista do dobrega upala, dasta mu samo 1 glid., obetáje, da večjo nagrado pozneje dobode, kader prinese zastavo. Ali je potem res dobil kaj nagrade ali ne, o tem je trden molk. Zrimšek takoj drugi dan odide na Janjče. V nekó obližnjo vas prišedši, v Gabrije ali Volóvlje, tega dobro ne vemo, naméri se na Huynovega stotnika, z vojaki tu nastavljenega, kteremu začne pripovedovati, kako ga je po vzeto zastavo poslal prvosednik. Besede je tako sukal, da ni stotnik mogel dobro umeti, o kterem prvosedniku se govori, čemur se ni čuditi, posebno če je stotnik vedel, koliko prvosednikov zdaj po Ljubljani hodi. Reče torej Zrimšku, kteremu tudi on ni dosti upal, naj gre po zastavo ter jo njemu prinese. Zrimšek odide sam in jo res najde tam, kamor je bil zvohal, da so jo kmetje spravili. Prinese jo stotniku, kteremu zdaj začne pripovedati, da tukaj v obliži vé za kmeta, kteri ima izdajalska ruska pisma in tudi sumljive dopise iz ljubljanske čitalnice, ter da hoče vse to dobiti. Stotnik videvši, kako naglo je zastavo res prinesel, začel mu je morebiti zdaj že bolj verovati, in reče, ka mu dá rad vojaško pomoč, ako je potrebuje k temu delu. Zrimšek vaju po tihem zalazovati, zopet sam odide v neko hišo, kjer je bil z vojaki nastanovljen mlad Huynov lajtenant, čegar ime bi utegnili tudi povedati, ako bi trebalo ali koristilo. Temu Zrimšek naglo pové o zastavi ter po kacem poslu je semkaj prišel, in reče, da baš v tej hiši so pisma. A tudi tu ga je zadela nesreča, da mu lajtenant zopet ni vsega upal. Velí mu torej, naj gre v hišo in dovrši posel ako more, ter postavi enega svojih vojakov pred vežna vrata, drugega pred okno, a sam se umakne potem nekoliko dalje, od koder pazi, kaj bode. Zrimšek stopi v sobo, kjer najde gospodarja, s kterim se začne meniti. Pogovor je bil vedno glasnejši ter naposled jako hrumen; žal, da ga vojaka nista razumela, ker nista Slovana. Gotovo je kmet vohača spodobno zmerjal za tako ovado in lažnjivo dolženje. Naposled Zrimšek pride prazen ven, ter poišče lajtenanta, kteremu reče: kmet je lópop (lump), vse je sežgal! Mladi lajtenant ga povabi na kosilo, čemur se Zrimšek nikakor ni protivil. Jedla sta juho, meso in pecívo, a po kosilu precej pila, kajti vojak je tega sumnega človeka hotel malo tanje presoditi. Pri vinu mu jame res jezik hitreje teči, da potrebuje novcey za vrnitvo v Ljubljano, ter da se za najdeno zastavo nádeje kake boljše nagrade, in s prstom pokaže na suknjo, kakor bi hotel reči: zlat križec bi ne bil preveč. Iz tega se bistro vidi, kako celó te vrste človeki sodijo o vladi ter o njenem razmerji z nemškutarji in Slovenci; tudi se kaže, da se Zrimšku ni videlo še dovolj zasluge v tem, ker je našel zastavo, nego z ovadno gorečnostjo in pripravnostjo si je hotel prilóžiti, česar se mu je še treba zdelo, da bi s križcem vred zopet vjel kako prilično službo, po kteri, kakor vse priča, zeló hrepni. Konci vse pazke se je ta prijatelj lajntantu zdel še sumnejši, torej ga je vkazal s konopcem (štrikom) zvezati. Nekoliko pozneje pride iz Litije od grota Auersperga vojak s pismom, da je treba Zrimška ujeti in v Ljubljano odpraviti, kar se je tudi zgodilo. Zakaj ga je dal okrajni glavar ujeti, in ali je še zaprt, ali ne, „Tagblatt“ gotovo bolj vé nego mi, pa tudi dobro vé, zakaj o vsem tako pridno molčí.

Iz Ptujja. [Izv. dop.] Ptujška čitalnica je v nedeljo 13. t. m. imela vesel den. Zbralo se je blizo pol stotine čitalničarjev, ki so se napotili na krasni Ptujski vrh, kjer so se na lepoti naravini okoli Ptujja radovali. Veselje nad naravno lepo to, ktero je povzdigal zlati solčni žarek, kaže

Vojska v krasnem in plemenitem pomenu besedinem je oboroženo moštvo, braneče narod zoper krivično nasilje. Toda žalibog zgodovina uči, ka se je vojska skoro vsekdar bolje rabila proti pravu in najčedeš potrebovala za nasilje.

Krasno in častito je pozvanje vojske, kedar stavi življenje za svoje rojake, kedar prenaša za očevo vsekolike neugodnosti, kedar bedi na deželinih granicah, da morejo deželjani v miru opravljati svoja dela, kedar v pogibel devaje svoje zdravje in življenje odbija sovražnika, hotečega narod podjarmiti v služnost in podložnost, kedar vojska brani ustavo, zakone in pravo proti domaćim kvarnikom, kteri silama prestopajo zakone in mir rušijo: čast in slava taki vojski!

Ali kedar je vojska samič orodje in sluga samosilstvu, kedar pomaga tlačiti svoje lastne očeve in bratove, ktere bi braniti dolžna bila, kedar pomaga držati lastni narod in svojo očevo v tuji podložnosti, kedar je vojska namesto branitelj prava zaščitnik in orodje samosilju in dobičkarški svojevoljnosti, in si deli s tlačitelji narodovimi krvavo mezdo izžeto iz svojega lastnega zasužnjeneга naroda, kedar vojska sama soči rob pomaga v pokornosti držati druge sužnike, taka vojska ne samo ka zlorabi orožniško dostojnost, zlorabi ime vojska, nego je zgolj zajetništvo prodavše za bedno ceno svoj narod, pravo in vest.

Narodi na najnižem klinu blažilne omike nimajo nikake vojske kot stana: vsak zdrav in dorastel mož je oborožen, sramota bi mu bila ne braniti svojega pokolenja, svoje rodovine proti tujecem; kedarkoli se kaže potreščina, hitijo vsi možje zoper sovražnika. Lov in boj sta jedini posel takega ljudstva, razume se takega, kder še omika leži pod klopio in kder niti ne ostajajo viši poslovi, kakor poljedelstvo, obrtnost, znanosti.

Pri narodnih na pol omikanih se sicer tudi nahaja zvečine občno oboroženje, vendar že se med njimi navadama samo en stan bavi orožjem kot vojniška kasta, drugi stanovi so ratarje, rokodelci, obrtniki, trgovci živóci v miru; toda v kratkem se vojaška kasta vzpne na gospodstvo nad vsemi drugimi, kar je povse naravno. Vojaki vajeni v orožji, pričueni vsak hip življenje staviti v pogibel, počínajo brzo gospodovati z drugimi, ne delajoči sami ničesar živijo se od žuljev drugih ljudi, kar bi sevsema v redu bilo, ako bi se zadovoljila vojniška kasta samo tem, ka bi svoje rojake bra-

nepokvarjena srca. Društvo je potem pod milim nebom se veselilo s petjem in društvenimi veselnicami, uganjkami itd. Narodne pesmi so razgrevale srca in pozno je odrinilo društvo nazaj učitalnico. Tu so je pa pri glasoviru začel ples, ki je trajal v pozno noč.

Ob enem se naznanja zunajnim čast. gg. članom, da bode se 24. t. m. na Št. Janževu igrala „Detelja“, sledilo bo petje in tombola. Da se društveno življenje povzdigne, se uljudno vabijo vsi zunanji čitalničarji, da obilo obiščejo našo prihodnjo veselico.

Iz Trsta 22. junija [Izv. dop.] — Meseca maja sem poročal, da Lahi mislijo do 1. junija vse čitalnice v okolici v grob spraviti. Prvi junij je pa minol in čitalnice še so vse na trdnih nogah. Tukajšnji laški časniki si sicer prizadevajo na vso silo, napadati okoličane in njih voditelje, ter bi radi spravili med Slovence razpor, pa njihove čenče ostanejo brezvspešne, ker se noben okoličan za nje še ne zmeni. Osebnosti agitacije teh kulturo- noscev pa jim pri današnjem stanju nikdar ne obveljajo, ker so naši okoličani že tako zrel, da prav dobro ločijo sovražnika od prijatelja. Zedinjenje vseh Slovencev pa Lahone naj bolj peče, zatogadel jim nobeno sredstvo ni preslabo, s katerim pobijajo prvi program naše politike. Izvedeli ste že, da nam tabor pri Fnetiču ni dovoljen, dasiravno je 12. t. m. general Möring gospodu Cegnarju in Zoru zagotovil, ka ga on ne bode zabrajeval. Okrajni poglavar sezanski, gosp. Polaj, je tabor z odlokom 9. junija že dovolil, ter ga poslal magistratu, naj ga izroči g. Cegnarju. Čudno se nam je torej zdelo, da je g. Cegnar še le 16. t. m. ob 10. uri zjutraj od tukajšnje policije dobil odlok 15. junija v roke, v katerem se tabor pri Fnetiču po previdnosti gosp. Möringa iz viših političnih obzirov začasno ustavlja, eno uro potem pa od magistrata že 9. junija dano dovolitev. S tem se razjasnuje zadnje odborovo oznanilo, s katerim se tabor prelaga, ter zagotavlja, da bode dovoljen. — Ugibali smo, kako je to mogoče in izvedeli te dni, da so Hermetovci po sprejemu prvega odloka bili čisto poparjeni, tabor jim je želede prebračal, — v svoji osupljenosti pošljejo župana k ljubeznivemu očetu Möringu, kjer je dosegel, kar je s svojimi privrženci želel, namreč prepoved taborja. Po takem so Slovenci spet morali poskusiti sad svobodno- ljubja tukajšnjih progresistov, in železno, vojaško roko pokrivatelja teh svobodnjakov. Sicer se pa delo više politike in državne modrosti namestnika dan za dnevom bolj očitno kaže. Od dne, ktereга je nastopil Möring svojo vladu, mislil si je mir in blagost naše Avstrije s tem pridobiti, da se je vrgel v laško obleko — če tudi na videz, — skoraj gotovo mislil je po svojem prepričanju s tem pripomoči nemški kulturi in slovensko barbstvo (?) vničiti. (!) — Pod njegovim varstvom preselele so se Benetke v Trst. Današnji Trst je torej za Avstrijo to, kar so bile nekdanj Benetke. Da to bolj na tanko dokažem, spominjam samo, da so dovoljena in potrjena bila vsa laška društva — Slovenci se tega ne moremo veseliti — in ta laška društva so prav za prav samo eno društvo, in so zvezana, kakor sklepi na verigi. Kdor ima oči, to vidi, kdor ima ušesa, to sliši: ali Möring zdaj to vidi in sliši, tega mi ne vemo, ali pride čas, ko bode videl in slišal. Pa o tem danes molčim in dostavljam še ta-le fakta. V nedeljo zjutraj je bil po hišnih oglih v mestu nabit program časopisa laškega delavskega društva „Liberio artiere“ (svobodni umetnik). Krog teh oznanil se je povsod zbirala veika množica. Oznanilo je bilo na velikem črnem papiru in na tem trikrat natisen program na barvah laškega kraljestva. Mati policija je zvedela, da to pomeni „Italija o morte“, ter je ta program še le med deveto in deseto uro z oglov trgala, a s tem je laškemu kraljestvu več koristila, nego da bi ga bila 14 dni tiho in mirno na oglih pustila.

nila tujih napadov in sovražnikov. Ta prvotni kan se brzo iz misli pusti, vojaštva še se sicer bojuje proti tujcem, pa zvečine nepotrebno, čineče samo navale in tako obtežujoče svojo deželo velikimi davki za take vojne. Razve tega izvali se na hitrem iz vojniške kaste veliko število gospodujočih knezov in velikašev, kateri se nazivljejo plemstvo, vladajoče nad drugimi mečem in nasiljem. Tak stan se običajno nahaja pri vzhodnih narodih, kder vsled urošstva (dedinstva) mora sin biti, kar je oča bil, p. v Indijskem, v starem Egiptu.

Vzpeta druge stranke, vsaj cel narod se po svojem prirojenem selu razve drugih razlogov izlasti početjem nekterih drznih, preksenih in častihlepni možev vrgši na vojniško rokodelstvo napada sosedne narode. Ti bojevni narodi so bili navadno ubogi, bivajoči na gornatih in nerodovitnih krajevih, poleg tega pa močnega in žilavega života, napadali so izprva kot razbojniki druge mirnejše in premožnejše narode, zadovoljni grabljenjem in razbijanjem, povračali so se vsekdar vzpet v svojo deželo.

Pozneje naučivši se iz nagrabljenega blaga prijetnejšemu in ugodnejšemu življenju prisvojili so si napolned sosedne dežele in večkrat nezmerne samovladja sestavljali; pokihdob pako so kot gospodje nad obladanimi živeli v preugodnosti, lenosti in predrznosti, ohirali so toliko, ka so je vzpet podjarmili še zdravejši narodi. Tako je bilo pri gospodovanju perskem, macedonskem, babilonskem, — turskem, nemškem v srednjem veku. Tako vojniško razvitje ni pripravljalo kastovnega plemstva, nego samo dovršeno samovoljstvo.

Nekoliko blagši, vendar še prece neuglajeni obraz kaže vojništvo pri manjših narodih na pol ali sevsema omikanih z državnim ustrojem, bodi si skupnovladnim ali očaškim, kakor so bile grške skupnovlade in iz začetka Rimljanje, in kakor so na primer sedaj plemena arabskih kočevnikov, ali polokočevnikov. Ondi je sicer bil vsak ali skoro vsak zdrav mož vojak, vendar ni bil kakor pri divjakih samo vojak, nego je tiral tudi obrtnost, v orožji se je marljivo vadil in za vojne odrinol na borišče. Pri teh narodih je bilo vojenstvo jako čislano, takisto drugi poslovi. Taki narodi so običajno ohranili državno in občinsko svobodo a vojaštvo je doživelo najkrasnejših dob; vojska vračajoča se v očevo bila je presčno pozdravljana, vsaka rodovina se je ponašala junaškimi deli svojih sorodnikov, in zamena vojaku je

Te dni je mestno svetovalstvo dalo na svetlo novo volilno listino za okolico. Dasiravno je bila prva že zelo popačena, mora se trditi o drugi, da je popačena še desetkrat bolj. Skoraj vsi naši rodoljubi prvi posestniki v okolici so izpuščeni; med tem pa je polno tacih imen v njej, kterih ali nihče ne pozna, ali so pa taki, ki nimajo ne posestva, ne obrtnije, ne očitne službe in nič; posebno je to v prvem volilnem razredu. S to volilno listino boče mestno svetovalstvo okolico naj brže za nos voditi. Vsa okolica vre v pravičnem srdu, ter se te dni pošlje svoje može magistratu, da krepkozoper to protestirajo. Tako daleč prišli smo v Trstu, čutje za Avstrijo vedno bolj hira — Garibaldi je Allah in Hermet negov prerok. — Konečno še naznanjam veselo novico, da je g. Naberger previdel, ka se je v svojem dosedanem prepričanju motil in da možem, ki se nam slinijo in prilizujejo, ni zaupati. S tem je javno mnenje, ki je do sedaj kazalo v okolici na razcepljenje, spet poravnano in nadejati se je, da bode po tej podučni skušnji prišel za okolico čas, v katerem bo začela složno in pogumno tirjati svoje svete pravice.

Iz Zagreba nam pošilja g. prof. Ivan Tušek ta-le dopis kot popravek: „V 70. listu od 17. junija t. l. stoji v Vašem listu dopis iz Gradca, v katerem bi mesto „Erjavec“ moralo stati „Tušek“. Ne bom govoril o botaniškem nazivju s človekom, ki še ne vé imena pisateljevega tiste kajige, o kateri govori. Samo to moram reči po načelu: „Vsakemu svoje“, da sem jest „napravil začetek tej strani slovesnosti“ po bot. spisih v „Novieah“ 1856 — 1858, v „Glasniku“ 1858—1863, po „Rastlinstvu“ 1864 in po „Štirih letnih časih“ 1867, ktera poslednja knjiga ima dodatek, v katerem stojé imena vseh po Sloveniji rastočih rastlinskih rolov — se vé, tista imena, ktera sem našel pretečenih 16 let med narodom in po knjigah, se vé, izvzemši tista, ki so kriva, ali ki so se mi zdela sumnjiva, ali preokorno skovana. Skoval nisem ne enega imena sam. Da živé v narodu še druga in lepša imena, posebno bolj znanih rastlin, to vemo vsi, in dopisnik ni nič novega povedal. Naj jih hodi sam nabirat, kakor sem jih jest 16 let nabiral in jih še vedno nabiram, kolikor zamorem. Vse znati, vse zvedeti in povsod biti ne more en človek sam. Človek, ki nikdar mojih botaniških spisov bral ni, kar se iz vse pisave vidi, sodi tu, da se imena rastlinska, v njih nalazeča se, težko kje nahajajo v narodu: Leta 1862 pa, ko sem v Glasniku tiskal botaniško terminologijo, sem pa prosil in moljalkal, da naj mi, kdor kaj boljšega vé, pošlje svoje opazke in popravke ali „Glasniku“ ali neposredno meni — pa ni ga bilo takrat od nikjer glasu, kakor edino le od g. Cigale-ta iz Dunaja gledé jezika nekaj. V predgovoru k „šterim letnim časom“ tudi pravim: „Nikakor ne mislim, da je ta popis (imenovani dodatek) kaj posebnega, Bog vé kako popolnega, ampak le toliko, da imamo enkrat podlogo, na kateri je mogoče potlej vsacemu dalje delati, popravljati, dodajati, piliti tako, da dobimo s časom popolni imenik dobrih in stalnih slovenskih imen rastlinskih. Posebno bi vredno bilo, da bi se pobrala imena rastlinska po Štajerskem itd.“ Da pa za vsak znanstven genus, kamo — li species — ni imena v narodu, to vé tudi vsak veštak; kako bi razločeval neuki človek to, o čemur se pravdajo učenjaki, ki se vse svoje žive dni pečajo le s znanostjo. Kar se pa tiče Vaše opazke o plem. Jošu, Vam pa vem sledeče povedati: Ko sem pisal „Dodatek k štirim letnim časom“, poslal mi je g. dr. Bleiweis rokopiš fajm. Medveda, v katerem rokopisu so imena slovenska domačih rastlin, se vé da je mnogo zmešnjave in kovanih imen med dobrim znom. Porabil sem stvar po naj bolji vesti. V tej knjižici našel sem list pl. Joša, pisan g. dr. Bleiweisu, v katerem se zahvaluje za poslano terminologijo Medvedovo, in v katerem pravi, da je iz nje izpisal slovenska imena rastlin, kakor pravi: „weil mir sehr viel daran gelegen ist, dass ich den pflanzen meiner sammlung auch die slovenische benennung derselben beifügen kann.“ Iz tega je

bilo stalno spoštovanje in ljubezen od vsega naroda, vseh deželjanov. Vojak grede na bojišče šel je z zavestjo, ka resnično bojuje za blagost svojih milih doma zaostalih rojakov, stave svoje življenje vedel je, ka to daritvo prinaša svojemu rodu, svoji domovini, vedel je, kar pridobi na borišči, pridobi sebi in svojim rojakom. Ta bira vojništva je razne lepih strani imela to temno, ka je rodila obilno manjših nepotrebnih in prevzetnih borb s sosednimi drželami.

Uredba feudalna, vsled ktere je dolžen bil vsak podrejen vazal s svojimi orožniki v boj iti na ukaz svojega višjega gospoda, razvila je iz sebe cvet sredovečnega viteštva, čegar začetek je bil po času dosti nečasten, kakor ni bilo mestoma za teh časov razločka med nastanjenimi na pečini razbojniki, kateri so okolico pustošili in plenili popotne trgovce, pa med vzvišenimi baroni, štejočimi se k prvim rodominam vse dežele. Za najglavnejši početek viteškega vojaštva jemlje se navadama to, ka je vitez osvojivši si deželo razdelil jo med voditelje svojega ljudstva z naseljenimi in preobladanimi ljudmi vred. Vodci pako postavivši si na neprihodnih krajevih trdna kamena sela in nabravši si orožnikov vsak po svoji volji in lastnostih, tirali so brez ikakvega omejenja svoje drzno gospodarstvo, ktero še sedaj zovemo „pešno pravico“, pobirajoči od potnikov mitnino, ali je celo pleneči, vedoči med sebo in s pobliznjimi mesti praske; podanik niti za človeka ni bil čislal bivši brez pravne brambe, le v oblasti svojega viteza.

Strelni preh spopolnivši vojsko umetnost porodil je celo drugo biro vojske, četovalce, to je vajene ljudi v bojevnosti, kateri so vojnoj tirali obrtnost in za novec se dali najemati od onega, kateri je boj bil in je potreboval. Sestavljanje takih vajenih polkovin in čet bil je dohodni barat, kdor je več platil, vrvelo je k njemu več najetnikov; s temi se je bojevalo posebno za obnove. Na Českem še je dnes mnogo bogatih plemiških rodovin, čijih spredniki so kot voditelji takih najetnikov za Ferdinanda II. se bojevali na Belgori, ter premoški Čehove prijeli za mezdno velika inauja. Viteštvo in viteško bojevanje je nagloma zginolo, ne može se držati proti četovalcem in topovom, kateri so jim sporušili gradove in s tem tudi robstvo. Četovalci so bili vraštvo zoper viteško predrznost, toda trpkó, zvečine so bili razpašna, vsaj divja drhal nekrščanski razsajajoča, o čemur letopisi pripovedajo grozovitne dogodke.

soditi, da njegova zbirka nima mnogo drugega, kakor kar je v Medvedu našel. Kako pa sicer mislim o tej stvari, namreč o bot. nazivji, povedal sem v predgovoru k „Štirim letnim časom.“

Politični razgled.

Državna sodnija se je 21. t. m. pod predsedstvom bar. Krausa ustanovila.

Državni zakonski list razglasa 10 v državnem zboru sklenjenih postav zaradi odpravljanja fevdne zveze na Moravskem, Gorénjeavstrijskem, Českem, Šleskem, Tiroljskem in Vorarlberškem, Goriškem in Gradiškem, Trstu in Istri, Dalmaciji, Koroškem in Kranjskem.

Vojni minister je zaukazal, da ima prodajanje gozdov v vojaški granici nehati. Bolj in bolj postaja verjetno, da g. Becke odstopi in da postane „zahlmeister“ sedanji ogerski finančni minister.

„Politik“ javlja, da je sodnija v Novi Paki že izrekla svojo sodbo zaradi razgrajanja v V. Borovici. Trije obtoženci so krive spoznani prestopka zaradi hudobnega telesnega oškodovanja, eden je obsojen na 6 tednov, dva po en teden in eden na 2 tedna sedeža.

Zbor českých gospodarskih društev se je izrekel proti novi postavi o zemljiščnem davku.

Iz Prage se piše, da se bo konec julija ali začetek avgusta volilo onih osemdeset poslancev, katerih zaradi izstopa narodne stranke pomanjkuje v dež. zboru českem.

Postopanje proti linskemu škofu je baje papeža hudo žalilo, tako da bo te stvari omenjal pri prihodnji alokuciji na kardinale.

Dalmatinski ces. namestnik je razglasil po uradnih časnikih neko izjavo, v kateri zagovarja dalmatinske Slovane proti ščuvanju italijanskih časnikov. Dopisnik v „Zuk.“ trdi, da so to samo lepe besede, da pa v dejanji g. Wagner sam nič bolje ne dela. Namestnik Wagner je sicer zdaj poklican na Dunaj. O razlogih se razno ugiblje.

Knjaz Sapieha je med drugim pisal deželnemu odboru gališkemu: Iz naj globokejnega prepričanja sem vselej podpiral postavno politiko deželnege zborna in resolucijo, katero je sklenil; po tem pa, kakor so se vladni organi in državni zbor obnašali v tej zadevi, moral sem se odpovedati častdež. maršala. Odpovedovaje se sem povdarjal, da svojega prepričanja ne morem spreminiti in da se bom tudi v prihodnje zvesto in trdno držal načel izrečenih v resoluciji.

Špansko ministerstvo je zdaj tako-le sestavljeno: Prim, predsednik in vojni minister, Silvela, drž. in minister zunanjih zadev, Herrera za pravosodje, Topete za marino, Figuerola za finance, Sagasta za notranje zadeve, Zorila za kupčijo. Prim je kortesom obljubil, da bo vlada ustavo vestno spoštovala, in je prosil republikance, naj bi zmerno postopali, kajti le tako jim je mogoče priti do svojega cilja. Ob enem še enkrat povdarja, da bodo samo kortesi si volili kralja.

Razne stvari.

* (Dramatično društvo) ima svoj letošnji občni zbor v nedeljo 11. julija ob pol enajstih zjutraj v čitalnični dvorani. Vrsta razgovorov bode ta-le: 1. Sporočilo tajnikovo; 2. Sporočilo blagajnikovo; 3. Sporočilo gospodarskega oddelka; 4. Sporočilo odborovo zaradi igranja v javnem gledišči, osnove dramatične učilnice itd. 5. Volitev novega odbora; 6. Posamezni

Po četovalcih stoprv se je začela stoječa vojska pri raznih samovladarjih, ker prvlje bila je razpuščena vsa vojska po dokončanem boju, in pred novo vojno se je vzpet zbiralo in najemalo. Vladarji so vendar le počeli, tudi za mira zdržavati neko število vojske, razume se čiplo v razmeri proti sedanjim časom. Ta stala vojska pa se je na početku nabirala samo vrbovanjem, lovljenjem in kupovanjem; še za amerikanskega prevrata so prodavali nemški vladarji cele polkovine svoje vojske na boj proti skupnovladcem. Nabira na podlogi popiska, kakor je sedaj v navadi, še je le poznege postanka. Stoječa vojska se je ravno tako zlorabila kakor vsaka druga, izlasti pa tem, ka se je trsil vsak vladar imeti več vojakov od drugega, kateri so jim služili samo za osobno orodje ali rodovinsko slavohlepe in dobičkosti vladarjeve, negoli na dejansko in potrebno brambo dežele. Stala vojska dajala je priliko vojnam za kak košček zemlje, katero je hotel vladarju silama vzeti, in ktera ni bila niti vredna potroškov in nevolj navaljenih po vojni na bivalstvo obeh držav, ne vzemši niti v račun dragih življenj, ktera so skrvala kot daritva od ljudi, katerim je povse enako bilo, kdo dobođe on koz zemlje. Dvorjanci in mnogi vladarje, ne hodeči sami v boj in mirno sedeči v svojem preobilji, malo so se zató skrbeli, koliko vojakov bode mu potolčeno, kolike težave in nadloge vojska sama in po nji vzpet trpe bivalci, kder se boj bije. Izlasti na franczkem dvoru vladala je v tem oziru brezvestnost in neobičajna nemarnost; gotovo se ve, ka so kraljeve ljubice, priležnice in ženime*) predpisavale vojniškim poveljnikom v dalnjih krajinah bojujočim, kako imajo ravnati. Večina vojen se je bila samo za nasledniška prava raznih gospodujočih rodovin, na kterih je narodom malo bilo ležeče, bode li Peter ali Pavel pri njih kralj; pa koliko se je prelilo krvi, koliko milijonov davkov izdalo, koliko strpelo bede in nesreče, koliko pogubilo premoženja in rodovinskih rabosti! Vse nezmerne franczeke vojne konec minovšega in pa početku sedanjega stoletja, vrgše skoro vso Evropo v grozne nadloge in države same v novčni prepad, bile so se le zato, ka niso hteli evropski vladarje priznati franczeke skupno-vlade, čeravno jim nič ni bilo za to, kaj delajo Francezi v svoji deželi in kako vlado hočejo ondi imeti.

) Ženima (starosl. česki) pomeni žensko poleg zakonske žene možu na ugodnost služečo. Pis.

predlogi. Posebna vabila in imenik udov dobé p. n. gg. društveniki ob enem s knjigami za preteklo leto, ki se razpošljejo prve dni meseca julija. K obilni udeležbi vabi.

V Ljubljani 22. junija 1869.

Odbor.

* (Nov slovensk jezikoslovec) se je izrodil iz ljubljanskega konstitucionalnega društva. To društvo namreč v svoji promemoriji vlado podučuje, kaj se pravi po slovenski — lump. Do zdaj smo mislili, da se pravi „malopridnež“ ali kaj enacega. A zdaj zremo, da končnica „uh“ lumpa pomeni. Tako v svoji jezikoslovni modrosti razklada, da je „Dan.“ liberaluh beseda — liberaler lump.

* (Za šolske oglednike) na Slovenskem bodo imenovani, kakor hočejo dunajski listi vedeti, ti-le znani gospodje: Za ljudske šole proš Jarec na Kranjskem in znani matematik Močnik na Štajarskem; za srednje šole kranjske, stajarske in koroške gg. Holzinger (zdaj na goriški gimnaziji) za humanistične in M. Wretschko za realne predmete. Oba poslednja gospoda se nam zaznamljata sicer kot dobra strokovnjaka v svoji vednosti, pa od obeh ni upati, da bi jima bilo kaj ležeče na izpolnvanji znanega paragrafa osnovnih postav, ki določuje, da ima vsak narod pravico za izobraženje in razvoj svojega jezika zahtevati pomoči in prilike od države, kateri davek plačuje. Zlasti o g. Wretschku (ki se je nekđaj Vrečko pisal in je bil dober slovenski patrijot) vemo, da je za to vnet, naj srednje šole ostanejo germanizirane pri nas, kakor so. Komaj tri leta je tega, kar je v „N. f. Pr.“ dokazoval, da se mora nemško učiti po slov. gimnazijah. — Vsi ti gospodje niso še uradno imenovani ni potrjeni. Ako bodo res, prepričali se bodo zopet naši poslanci, da nam zdanja vlada v nobeni stvari ne ustreže, da so jo torej zastoj, vsaj za naš narod zastoj, podpirali v državnem zboru. Vsi ti gospodje so protinarodni, torej tudi vladi, ako jih imenuje, ni sa ustrežbo naših pravičnih narodnih zahtev.

* (Deželni predsednik Kranjski pl. Konrad) je razposlal okrajnim glavarjem okrožnico, v kateri jih pozivlje, naj se kar najprej keže in naravnost upirajo vsem nepostavnim agitacijam, naj nadzirajo delavnost učiteljev in skrbé, da se prižnice ne bodo zlorabile za politične namene. Kader nam pride okrožnica v roke, hočemo besedico o njej spreporoviti.

* (V spomin) pokladanja temeljnega kamena narodnemu českomu gledišču je izšel v Pragi krasen album iz Gregnove tiskalnice na svitlo.

* (Dan sprave štirskih nemškutarjev v Mariboru). Kakor slišimo tukajšnji kazino tej svečanosti noče prepustiti svoje dvorane za banket. Zdaj je vreme lepo, naj si napravijo spravneži šatore; pije in zabavlja se lahko tudi na prostem!

* (Ni na dnevnem redu?) 20. t. m. se je bil na Dunaji pod milim nebom zbral ljudski shod, kterega se je udeležilo nekoliko tisoč ljudi. Sklepalo se je o pravici združevanja, nepogojni tiskovni svobodi, splošnem volilnem pravu itd. Med drugim se je stalil nasvet, naj se sedanjemu ministerstvu izreče nezaupnica. Oblastnija se je proti temu nasvetu postavila na rob, čes da „ta predmet ni na dnevnem redu.“ Gospa oblastnija je imela čisto prav, samo to je pozabila, da se čisto nezaupanje do ministerstva postavlja samo na dnevni red in da k temu navadno ne prosti najvišega policijskega dovoljenja.

* (Popotnik.) Iz Ljubljane se piše: Po noči 17. t. m. je iz št. peterske vojašnice izbežal vojaški jetnik Jos. Prelesnik. Prelesnik ima za seboj jako razburjeno življenje. Doveršil je 8 gimn. šol, a prišel na 3 leta v zapor, ker je ponarejal bankovce. Po dokončani kazni so ga vtaknili v vojske, od koder je pa v kratkem pobegnil. Zopet vjet je prišel na 10 let na trdnjavo, a tudi od tod je vedel ubežati. 1859 je bil lajtenant v Garibaldijevi četi, potem je do letošnjega leta potoval po Franciji, Španiji, Švici in Ameriki. Letos ga je gnala osoda v domovino. Tu ga je v Šmarji blizo Ljubljane vjel neki grof. Lichtenberg, o katerem je bilo že enkrat v „Slov. Nar.“ govorjeno, in ga izročil ljubljanski sodniji. Kaj ga zdaj še čaka, kdo bi mogel uganiti.

* (Samomor.) Zadnji ponedelek se je v mariborski vojašnici s puško usmrtil feldwebel tukajšnjega domačega polka G. Nepovolne rodovinske razmere so nesrečneza gnale k temu obupnemu koraku. G. je bil nekđaj častnik, a se je odpovedal sam svoji službi, kasneje je znova vstopil v vojske. Njegovi sedanji zapoveljniki pa opišujejo kot človeka marljivega in rednega.

Oženjen májar (pristavnik),

ki je zmožen nemškega in slovenskega jezika in more s spričevali dokazati, da je do zdaj dobro služil, vzal bi se v službo na kmetijstvu blizo Maribora. Več se zvé pri dvorskem zakupu (hofpachtung) v Ragozjem.

Na Dunaji so dober kup na prodaj

4 že rabljene matične mašine.

s kterimi se izdelujejo vite in vrtane vretenične matice (žmeki, schraubenmutter), in bi se dala z njimi napraviti prav dobra kupčija v provincijah, kjer so delavci pa tudi izdelavanje (na vodi) po nizki ceni. Pisma z napisom X. M. 579 oddaja „Annoncen-Expedition von Haasenstein et Vogler“ na Dunaji.